משנה · אחרונים · הון עשיר · סדר טהרות

הון עשיר על משנה עוקצים

רבי עמנואל חי ריקי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הון עשיר על משנה עוקצים

רבי עמנואל חי ריקי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הון-עשיר-על-משנה-עוקצים/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ו 4
פרק ב 4
משנה ד 4
משנה ה 4
משנה ט 5
פרק ג 5
משנה א 5
משנה ג 5
משנה ה 5
משנה ו 5
משנה יב 5

פרק א

משנה א

עוקצין

עוקצין הנה שמה גורם לה להיות בסוף, שהיא כעוקץ בסוף הפרי. ובבמדבר רבא פ' י"ג משמע דהיא סוף המשנה, מדקא מסיימת בשלום ע"ש, ומאמר זה העתקתיו בהקדמת הספר הזה:

עוקצין יש בו ג' פרקים, כי העוקץ עם האוחז והנאחז הוא ג' דברים. וע"ד הנסתר עוקץ הפרי הוא צומח, והצומח הוא בעולם היצירה שהוא עולם השלשי מלמעלה למטה כדאיתא במאורות נתן. ועוד העוקץ הוא סוף דבר, ובה פרצוף אדם בעל שלש אותיות, כדאיתא בזהר יתרו (דף פ:) אריה לימינא, שור לשמאלא, נשר ביניהו ואחיד לון, אדם כליל כולהו וכלא אתכללן ביה, ע"כ. וסימניך סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם:

כל שהוא יד. פתח במאי דסליק שהיא מסכת ידים, וכשבא לפרשם מפרשם ממדרגה למדרגה:

משנה ו

ולא מצטרפין. סירכא דסיפא דמתניתין דלעיל נקט:

ועוקצי תאנים וכו'. כל הנקראים בשם עוקץ שנאם הכא בפני עצמם:

פרק ב

משנה ד

רבי יהודה אומר. אפשר דלא פליג אלא שאומר ענין חדש שלא הזכיר ת"ק, אלא שהוא מענינו שהוא מדבר אף הוא בקליפין, אבל ת"ק לא דבר בקליפין של בצלים בפרט עד שנאמר דר"י קאי עליו ומדאמר אומר דפליג:

שלא מירק. מ"ש במירק דיומא (פ"ג מ"ד) שייך נמי הכא, כי על ידי גמר החיתוך המוהל שבהם יוצא, כאילו הורק מכלי אל כלי:

משנה ה

האגוזים שאמנן. לשון אומן, דבעי אומנ[ו]ת לנקבם, משא"כ בבצלים:

משנה ט

והטהור יאכל. מכלל דהטמא לא יאכל, ורמז רמז לנו דירחק אדם עצמו מלאכול דבר שקבל טומאה, כי אף היא מטמטמת את הלב כמעט כדבר האסור, ובזה נחה הרגשת התי"ט, ובחולין דף קכ"ח גרסי' בטהרתו:

פרק ג

משנה א

יש צריכים הכשר ואינם צריכים מחשבה. הקדים זאת הבבא ולא הקדים הבבא שלאחריה, אע"ג דהמחשבה קודמת להכשר, להיות כוללת כל האוכלים המיוחדים לאדם:

משנה ג

והארנבת והשפן. נראה לומר דשכיחי רוב עם דאכלי לארנבת יותר מן השפן, משום הכי לא שנאם כסדר הכתוב (דויקרא יא, ה-ו):

משנה ה

וחלות חריץ. מ"ש התי"ט בד"ה חלות, שלשון ישמעאל הוא לשון ערב. אינו כן, כי שני לשונות הם ומשונים זה מזה:

משנה ו

ופריצי זתים. שכיחי יותר מפריצי ענבים:

משנה יב

לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנא' וכו'. לפי מה שכתוב אצל יודעי חן תיבת יש היא אחת מחלקי אלב"ם, והיא כנגד היסוד שבו גנוז חוט אור אין סוף, שהוא אור הגנוז לצדיקים לעתיד לבא, כי כן כתבו חכמי האמת משם אריא דבי עלאה, וכבר ידענו שהיסוד נקרא כל, והוא צדיק של מעלה שכנגדו מכוון הצדיק של מטה, ולפי זה לישנא דמתניתין שפיר דייקא, כי עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק העליון, וצדיק התחתון על ידו יזכה לש"י עולמות, שנאמר להנחיל אוהבי יש. יש דייקא שבו אור הגנוז כמ"ש, והיינו דקא מסיים ר"ש בן חלפתא באמרו לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כי הצדיק שבו אור הגנוז לצדיקים נקרא שלום כידוע לי"ח, וה' יצילני משגיאות. והתי"ט פי' בדרך אחר:

בשלום. לסיים בדבר טוב אומר, כי פתח המשנה במם פתוחה וסיים במם סתומה, לרמוז דהתורה שבעל פה היא פתח להכנס לתורה שבכתב שנתנה למם יום, ומכל

מקום אין למדין הלכה מתוך משנה (עי' נדה ז: וברש"י ד"ה הא קמ"ל ורשב"ם ב"ב קל: ד"ה עד שיאמרו), כי היא סתומה וחתומה. ועיין עוד בבמדבר רבא במאמר שהעתקתי בהקדמתי, ובמאמר שהעתקתי בפירוש השיר הראשון. ועוד רמז מאי דאיתא בילקוט הושע (רמז תקכה) ר' חנינא אמר אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות, שנאמר (הושע ח, י) גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם. כי בזכות המשניות המתחלת במם פתוחה, הגואל בהוד נצחו יתפאר ויתגבר בגדולתו, ויתרבה המשרה על שכמו ששם המם סתומה (לסרבה המשרה. ישעיה ט, ו), וברוב חכמתו יזכה לכתר מלוכה, הרחמן יחיש ביאתו בב"א:

עוקצין מתחיל בכף ומסיים במם, היינו מך, שהעני הוא גרוע בעיני אדם והולך אחריהם כעוקץ בסוף הפרי. וראשית המסכתא היא כל וסופה שלום, כי השלום הוא כלי המחזיק הכל והכל תלוי בשלום, ה' יברך את עמו בשלום:

סליק מסכת עוקצין. למשניות הם הקיצין:

אם תלמוד במשנתו אל ישים לך קצין.

כי תתחיל בברכתו עד בואך לעוקצין:

סליק הסדר של טהרו"ת יסו"ד כל דבר שבקדושה.

דע"ת מגלה ונסתרות כיוס"ף בסדרים ששה:

אֲדֹנָי זוּ בְּתִפְאַרְתּוֹ כְּאֵם וְאָב.

יְרַחֵם עָם בְּמִשְׁנָה זֹאת וְסָר בַּכּוּת.

וְרֹאשׁ דָּוִד בְּנוֹ יַכְתִּיר בְּזָר זָהָב.

לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עֲלֵי מַלְכוּת:

אדני זו בתפארתו, כאם ואב ירחם עם. כרחם אב על בנים (תהלים קג, יג) ואשה את בן בטנה (עי' ישעיה מט, טו). אדני זו אשר חטאנו לו (עי"ש מב, כד) שלכן גלינו, ירחם עמו ישראל ויגאלנו: במשנה זאת. שאין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות שנא' גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם (הושע ח, י. ילקוט שם רמז תקכה): וסר בכות. בכי רחל המבכה על בניה יסיר, כדכתיב (ירמיה לא, טו-טז) מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאם ה' ושבו בנים לגבולם: וראש דוד בנו יכתיר בזר זהב. והוא כתר מלכות אשר יכתיר ה' למשיח בן דוד אשר הוא דוד בעצמו, כמו שיסד הפייט בפיוט (הושענות להו"ר) דמבשר ואומר, והוא ר"א הקליר שהוא תנא כידוע (עי' תוס' חגיגה יג. ד"ה ורגלי החיות) כי כן שמו מיוסד בראשי חרוזות של הפיוט ההוא (כן הוא הנוסחא במחזורים מנהג רומי בולונייא רצז', ש'. ועוד מחזורים ישנים. לאחר אותיות א"ב אלעזר

בירבי), כי כן באות צדיק של הא"ב יסד בלשון זה, צמח איש צמח שמו הוא דוד בעצמו. ובאות יוד של בריבי יסד, ינון לפני שמש שמו הוא דוד בעצמו. ועוד דאיתא בש"ס (עי' סנהדרין צח:) ובזהר (לך פב:) האי משיח אי מן חייא הוא דוד שמיה ואי מן מתייא הוא דוד שמיה, ונקרא בן להקב"ה כדכתיב (תהלים ב, ז) ה' אמר אלי בני אתה: למען יאריך ימים עלי מלכות. כדכתיב (ישעיה ס, כ-כא) לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף כי ה' יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבלך. ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:

דוק עוד בשירי ותמצא אופנים. ליורדים פה בפרדס רמונים:

אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו שהחיינו וקיימני והגענו למקו' הזה משוש כל הארץ צפ"ת תוב"ב עם אשתי ובני להתיצב פה על התורה ועל העבודה בארץ הקדושה הזאת המחכימת פתי באוירה הזך והנקי וזכני בטובו הגדול לעשות מהדורא בתרא לזה הספר בתוספת מרובה על העיקר ויהי ה' לעזר לי עד כלותו אותו היום יום ראשון אשר בו נכנסתי בשנה חדשה שנת ל"ב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חידש בקרבי ראשון למעשה בראשית לסדר למען ישמעו כל עד' בני ישראל בי"ה לחד' תמוז בפרט כי לא עזבת דורשיך ה' לכן בקהל עם ארוממנו ומשירי אהודנו ואף כי אח"כ יצאתי ממחיצתי כמו שספרתי בטעם שינוי שם ספרי בהקדמתי כי נשבתי בצאתי מארץ הקדושה ביום ששי אחר חצות היום יום ר"ח חשון שנת הת"פ עם אשתי ושני בני באלהים אהלל דבר ואתן הודאה על מה שעבר ואזעק לע"ל לאל העונה אותי ביום צרתי שישבני על מכוני בארץ הקדושה מהרה חושה אכי"ר:

תוי פזמון שבת מילה ותפלין

נגון זה חבר המחבר הפזמון של שבת ומילה ותפלין, ולמהר מלאכתו הכינו בכתב על יד מי שבקי בחכמה זו יותר ממנו, והוא איש תם וישר כ' אברהם קאסירס מעיר האת לתשוקת הגביר כ' יהודא מאורבינו יצ"ו אוהב חכמה זו:

פזמון של שבת ומילה ותפלין

השיר הזה חיברו המחבר על שבת ומילה ותפילין בכוונה מכוונת במספר הבתים וסדרם ובמספר החרוזות שבכל בית וסדרם ובמספר התנועות שבכל חרוזה ובחתימת שמו דווקא בשני בתי התפילין הכל בכלל ובפרט יסדו על דברי רז"ל בפשט וסוד מן הגג ועד היסוד:

מה טוב הוא ומה נעים.

מה טוב הוא ומה נעים.

מה טוב הוא ומה נעים.
מה טוב הוא ומה נעים.
מה טוב הוא ומה נעים.
מה טוב הוא ומה נעים.
הן על פי שני עדים.
הן על פי שני עדים.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
כי הם זרע ברוכי אל.
אם הוא ישמור שבת קודש:
כל מום רע ולא תזבח.
כל מום רע ולא תזבח.
כל מום רע ולא תזבח.
כל מום רע ולא תזבח.
כל מום רע ולא תזבח.
כל מום רע ולא תזבח.
כי אזי טל אורות טליך:
על אשר ילקוט יום יום.
על אשר ילקוט יום יום.
על אשר ילקוט יום יום.
על אשר ילקוט יום יום.
וגוג אויב בו לא ישיא.
וגוג אויב בו לא ישיא.
וגם ישקוט בבא בן פרץ:
וגם ישקוט בבא בן פרץ:

וגם ישקוט בבא בן פרץ:
הב הב קורא לא יחמול.
על איש אשר עם שד שכן.
לא ימשול בך בעת תוכן.
לא ימשול בך בעת תוכן.
כי אז שדי הוא בצריך.
כי אז שדי הוא בצריך.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
כי שלך הוא כי תאבה.
ובשמ' קדוש הם לא מעלו.
ובשמ' קדוש הם לא מעלו.
טוב לו הודות וכה לחי.
טוב לו הודות וכה לחי.
כי הוא כדת אלהים חי.
המכבדו אין לו בו חוסר.
המכבדו אין לו בו חוסר.
המכבדו אין לו בו חוסר.
המכבדו אין לו בו חוסר.
המכבדו אין לו בו חוסר.
המכבדו אין לו בו חוסר.
כי היא להם אף נאסרה:
כי היא להם אף נאסרה:
כי היא להם אף נאסרה:
כי הוא אינו מבן נכר.
וכמוצא הון שש בלב שמח.

על כי בו בן זוגו צומח:
על כי בו בן זוגו צומח:
על כי בו בן זוגו צומח:
וזה החוק הוא לא יושבת.
כי בו אל שם ארץ ושמים.
כי בו אל שם ארץ ושמים.
כי בו אל שם ארץ ושמים.
אם בזוג זה תהיה נקדש.
כי כל גוי כאיש אחד.
מאל שדי חיש חיש יודש.
מאל שדי חיש חיש יודש.
על יד שילה איש גואלנו: